

Uključivanje civilnog društva kosovskih Srba u proces donošenja odluka

Savet za inkluzivno upravljanje (CIG) organizovao je 29. juna 2016. godine u Prištini okrugli sto na kom su učestvovali zvaničnici kosovske Vlade, uključujući i premijera i ministra zaduženog za dijalog sa Srbijom, kao i predstavnici civilnog društva kosovskih Srba. Cilj sastanka je bila diskusija oko ideja o uključivanju civilnog društva kosovskih Srba u debate oko i u proces kreiranja politika, kao i oko načina kako da ih više angažuju oko pitanja koja se razmatraju u okviru dijaloga u Briselu.

Okrugli sto je deo većeg projekta posvećenog normalizaciji odnosa između Kosova i Srbije koji je podržan i sprovodi se u saradnji sa Saveznim ministarstvom inostranih poslova Švajcarske.

Tačke koje slede zasnovane su na sadržaju diskusija okruglog stola i po izradi izveštaja nisu bile pregledane od strane učesnika. CIG preuzima odgovornost za njihov sadržaj.

- Pozivni broj za Kosovo, sporazum o energetici, otvaranje glavnog mosta u Mitrovici, i formiranje Asocijacije/Zajednice opština sa srpskom većinom predstavljaju ključne elemente dogovorene dijalogom u Briselu koji nisu još nisu implementirani. Implementacija sporazuma o pravosuđu je u toku.
- Zvaničnici Vlade su izjavili da bez pozivnog broja, energetike, i demontiranja paralelnih struktura Srbije, neće uspostaviti Asocijaciju/Zajednicu. Međutim, oni su rekli da je tim za upravljanje već uspostavljen i da će uskoro početi izradu statuta. Pored toga, Vlada će formirati još jedan tim koji će se baviti ukidanjem paralelnih struktura. Jedan od učesnika se požalio da tri godine nakon sporazuma Vlada još uvek radi na statutu Asocijacije/Zajednice, ali je jedan od zvaničnika odgovorio da postojanje paralelnih institucija odlaže proces i da se njihova demontaža predstavlja preduslov za formiranje Asocijacije/Zajednice o kome ne može da se pregovara. Jedan od učesnika je predložio da se pripremi zakonski okvir za Asocijaciju/Zajednicu, te da bu uspostavljanje Asocijacije/Zajednice i ukidanje paralelnih institucija trebalo da se desi istog dana.
- Paralelne strukture ne bi trebalo demontirati pre nego što se pronađe model za njihovu integraciju. Mnogi od učesnika su rekli da paralelne strukture i dalje postoje pre svega iz praktičnih razloga, a ne političkih. Oni nude usluge, kao što je na primer distribucija penzija, koje nijedna druga institucija ne nudi. Pored toga, njihovim zatvaranjem preko 5.500 ljudi bi ostalo bez posla. Tako da bi zatvaranje paralelnih

institucija izazvalo haos i paniku, te bi mnogo ljudi moglo napustiti Kosovo, što bi doprinelo pre raspadanju nego integraciji srpske zajednice, rekli su mnogi od govornika. Priština treba da zna da je očuvanje radnih mesta važno. Samo Kosovo ima preopterećenu administraciju, sa više od 80.000 ljudi u javnom sektoru, uprkos ponovljenim pozivima od strane EU i MMF-a za reformu i smanjenje administracije. Priština do sada nije preduzela nikakve korake u takvom pravcu, pre svega jer je svesna da bi masovno otpuštanje zaposlenih stvorilo haos i ne bi bilo politički korisno za vladajuće partije.

- U privatizaciji javnih preduzeća u većinski srpskim opštinama prioritet će biti dat investitorima koji su kosovski Srbi, saopštili su zvaničnici Vlade Kosova. Neki od govornika su naveli da bi privatizaciji Brezovice trebalo dati prioritet, jer će ponuditi mogućnosti za zapošljavanja mnogih ljudi.
- Direktno ili indirektno angažovanje kosovskih Srba u dijalogu u Briselu doprinelo bi postizanju boljih sporazuma i boljoj implementaciji. Jedan od govornik je rekao da su kosovski Srbi izostavljeni iz dijaloga, i da su im sporazumi nametnuti bez prethodnog upoznavanja sa njima. Takođe, mnogi učesnici su rekli da bi srpski poslanici u parlamentu Kosova trebali da se više uključe u kreiranje politike.
- Potrebno je otvoriti više kancelarija koje nude usluge Srbima na severu. Najbliža kancelarija gde stanovnici Leposavića mogu da podnesu zahteve za lične karte udaljena je 15 kilometara. Bez ulaženja u detalje, mnogi od učesnika su predložili ublažavanje administrativne procedure za dobijanje dokumenata.
- Neka od sredstava iz Fonda za razvoj za severa treba da budu opredeljena i za grantove za organizacije civilnog društva, iako je većina sredstava namenjena opštinama.
- Unapređenje srpsko-albanskih odnosa na Kosovu će doprineti normalizaciji odnosa između Prištine i Beograda, što je ključni uslov za članstvo u EU. Mnogi od učesnika su naveli da bez dobrosusedskih odnosa, izgledi Srbije i Kosova da postanu članovi EU nisu previše dobri.
- Promovisanje „procesa depolitizacije“ je hitno i neophodno. Skoro svako pitanje je ispolitizovano, čime se komplikuje njihovo rešavanje. Ovaj proces treba da počne sa Vladom u kojoj su odnosi između ministara Srba i Albanaca u potpunosti uslovljeni politikom. Jedan od učesnika je rekao da sama Vlada nije integrisana, a kamoli društvo. „Srpski ministri čine mnogo stvari koje nisu uvek u skladu sa politikom vlade.“
- Beograd je više nego što bi trebalo umešan u kosovsku politiku, ali to nije greška kosovskih Srba, već Prištine. Zvanična Priština kaže da radi sa Beogradom jer je lakše, zato što „isporučuje“ rezultate.“ Kosovske Srbe ne treba kriviti zbog veće uloge Beograda u politici i njenom kreiranju na Kosovu, izjavilo je nekoliko govornika.

Učesnici su se složili da uspostave redovnu komunikaciju o pitanjima koja se razmatraju u Briselu, kao i oko lokalnih pitanja. Jedna od najjačih preporuka oko kojih je postignuta saglasnost je da je uključivanje kosovskih Srba u procesu od ključne važnosti.

Učesnici

Vlada Kosova

Isa Mustafa, predsednik Vlade Kosova

Edita Tahiri, ministar bez portfelja u Vladi Kosovo zadužena za dijalog sa Srbijom

Bajram Gecaj, zamenik ministra administracije lokalne samouprave Kosova i savetnik predsednika Vlade Kosova

Valon Murtezaj, zamenik ministra spoljnih poslova Kosova

Predstavnici civilnog društva Srba sa Kosova

Milica Andrić, projektni menadžer, NVO Aktiv, Mitrovica

Dragiša Krstović, bivši poslanik Skupštine Kosova, Leposavić

Petar Miletić, bivši potpredsednik Skupštine Kosova, Priština

Miodrag Miličević, izvršni direktor, NVO Aktiv, Mitrovica

Dušan Radaković, direktor, Centar za zastupanje demokratske kulture, Mitrovica

Nenad Radosavljević, direktor, RTV Mir, Leposavić

Živojin Rakočević, direktor, Kulturni centar, Gračanica

Sanja Sovrlić, novinar, RTV Mir, Leposavić

Rada Trajković, izvršni direktor, Evropski pokret, Gračanica

Savezno ministarstvo spoljnih poslova Švajcarske i Savet za inkluzivno upravljanje

Shpetim Gashi, potpredsednik, Savet za inkluzivno upravljanje

Alex Roinishvili Grigorev, predsednik, Savet za inkluzivno upravljanje

Arber Kuçi, saradnik na Kosovu, Savet za inkluzivno upravljanje

Krystyna Marty Lang, ambasador Švajcarske na Kosovu

Roland Salvisberg, načelnik, Politika mira, Odeljenje za ljudsku bezbednost, Savezno ministarstvo spoljnih poslova Švajcarske

Saskia Salzmann, regionalni savetnik za ljudsku bezbednost, Savezno ministarstvo spoljnih poslova Švajcarske

Talia Wohl, programski službenik, Savezno ministarstvo spoljnih poslova Švajcarske